

LA SOLIDARITAT EUROPEA:

Fracassos, desafiaments i perspectives federalistes

(Traducció de l'informe del debat sobre la Solidaritat Europea mantingut a Atenes els dies 18, 19 i 20 de març de 2016. Traducció i edició de Santiago Vallejo Braun i Beatriz Silva)

L'edició de 2016 del debat que organitza anualment la UEF (Union of European Federalists) i la JEF (Young European Federalists) es va realitzar a Grècia, un país que és epicentre de les tres crisis que afecten la Unió Europea: la crisi de l'euro, la crisi social i la crisi dels refugiats. Amb el focus posat en això, es va abordar la qüestió des de la perspectiva de la solidaritat europea en tres vessants:

Solidaritat entre estats: des d'una unió monetària a una unió econòmica i fiscal

Solidaritat entre ciutadans: cap a una Europa social i una sistema de benestar europeu amb eines adequades

Solidaritat entre persones: solucions europees per a la crisi migratòria i de refugiats

SOLIDARITAT ENTRE PERSONES: solucions europees a la crisi dels refugiats i immigrants

Qüestions a respondre:

-Qui està venint a Europa? Per què estan venint? D'on vénen?

-Per què la Convenció de Dublín està fallant? Podem reemplaçar-la per una altra?

-Com pot reforçar-se el Tractat de Schengen?

-Com podria ser una política europea d'asil comú?

-Com poden els estats membres de la UE compartir l'impacte dels refugiats i immigrants?

-Com avaluem les recents propostes de la Comissió Europea per gestionar les fronteres comunes?

A continuació transcrivim les tres intervencions d'aquest panell de debat.

Georgios KYRTSOS (membre del Partit Popular Europeu al Parlament Europeu):

Tradicionalment, la UE ha tingut la vocació de solucionar les dificultats donant petites passes, però, d'un temps ençà, les crisis estan sent cada vegada més contínues i tenen conseqüències en la vida econòmica, social i política dels diferents països europeus. El risc consisteix en què el sud d'Europa torni a la inestabilitat i que l'extrema dreta treguipartit dels reptes que afronta Europa.

L'absència d'una política exterior europea forta només incrementa els problemes de la UE en el sentit que Europa és incapaç d'actuar amb una sola veu a escala internacional en qüestions relacionades amb els problemes que ha d'afrontar.

Alemanya és l'únic país que té la força econòmica i política per alleujar el problema de la crisi dels refugiats però a canvi de pagar un preu polític intern, tal com la canceller Merkel ha pogut experimentar. Únicament una integració més efectiva de la UE pot fer front, de forma efectiva, al repte de l'arribada massiva de milions de refugiats a les nostres costes.

És molt important garantir l'estabilitat nacional als diferents països de la UE per tal d'evitar que la UE es converteixi en disfuncional. No es poden culpabilitzar els fracassos nacionals quan la causa és un dèficit d'integració europea.

No existeixen solucions miraculoses al problema de l'arribada massiva de refugiats a les costes europees i probablement, aquesta és una situació que continuarà els propers anys. L'acord actual entre la UE i Turquia és el millor pla que es pot aconseguir i la canceller Merkel és l'actiu més important i efectiu per gestionar de forma reeixida l'actual crisi dels refugiats.

Europa necessita una estratègia federal d'integració. Si la UE aconsegueix gestionar amb èxit els efectes negatius de la crisi i que l'economia creixi, es constituïrien les necessàries condicions prèvies per avançar cap a una UE més integrada en el futur.

Yannis PAPAGEORGIOU (Professor assistent de l'Escola de Ciència Política de la Universitat d'Aristòtil de Salónica).

En l'actualitat existeix, certament, la necessitat de realitzar un enfocament més integrat del tema de l'asil a nivell europeu malgrat que s'hagin donat algunes passes en aquest sentit en els últims anys. Atès que l'asil és una matèria de competència compartida entre els estats membres i la UE, s'ha de rebutjar per injusta l'afirmació que la UE és incapaç de gestionar la crisi dels refugiats, ja que la responsabilitat continua radicada en els estats.

Malgrat les seves limitades competències, existeixen directives europees que persegueixen construir una política d'asil comuna però es refereixen més aviat a uns criteris/valors relatius al procediment d'asil que a constituir un dret d'asil europeu únic. Els estats encara gestionen el dret d'asil d'acord amb estàndards legals interns i això ha produït serioses disfuncions a nivell europeu un cop els migrants/refugiats arriben a territori UE/Schengen. El dret internacional obliga a protegir els refugiats, però no existeix un dret dels refugiats a triar el país de destinació al qual es volen acollir.

A causa de la guerra dels Balcans, es va elaborar en el seu moment una directiva per oferir protecció temporal en casos de desplaçaments poblacionals massius, sense que aquest instrument jurídic concret s'hagi arribat a aplicar mai sent, alhora, una directiva complicada que ofereix una possibilitat d'instrumentar una acció europea coordinada que els estats han decidit ignorar.

És important recordar que no tots els ciutadans sirians es poden considerar com a refugiats ja que la legislació internacional exigeix una amenaça específica contra una persona determinada. L'opció d'oferir d'altres formes de protecció temporal i permanent internacional a la resta dels ciutadans de nacionalitat siriana encara es manté.

La crisi actual es compon d'un flux migratori mixt compost per refugiats sirians, iraquians i afganesos que fugen de la guerra i emigrants econòmics d'altres països. Aquest fet té un impacte considerable en el moment de gestionar els fluxos migratoris que arriben a les fronteres de la UE.

L'acord aconseguit entre els líders de la UE i Turquia és confús degut, per exemple, a l'intent de la UE de complir al mateix temps els requeriments del dret internacional i executar devolucions de persones a tercers països. Per tant, és difícil d'imaginar com l'acord es desenvoluparà en la pràctica.

Una cosa està clara: no es pot continuar amb 28 sistemes d'asil diferents. Existeix una necessitat peremptòria per crear un sistema europeu de distribució de refugiats i de compartir les obligacions que se'n deriven. El repte no és tan gran com aparenta. Molts països molt més pobres que la UE acullen actualment un nombre molt més gran de refugiats i aconsegueixen gestionar la situació. Es requereix un canvi de paradigma on la solidaritat s'afronti com un esforç comú més que com un instrument per aconseguir avantatges nacionals.

Apostolos VEIZIS (Director General operatiu de suport Atenes (SOMA) de Metges Sense Fronteres.

El títol de la sessió d'avui és important. La solidaritat és la inspiració principal en les activitats que realitza MSF al voltant del món, inclòs el seu treball actual amb els refugiats que arriben a Europa. No obstant això, el títol és incorrecte quan qualifica aquesta situació com “una crisi de migrants i refugiats” –sent més aviat una crisi de gestió de migrants i refugiats. És una crisi de gestió política europea.

MSF condemna l'acord aconseguit entre els líders de la UE i Turquia. La política no hauria de concentrar-se a tractar d'evitar les migracions sinó més aviat preocupar-se pel benestar d'aquelles persones obligades a deixar les seves cases i buscar refugi a Europa.

Europa no hauria d'estar parlant de la protecció de les fronteres enfront dels emigrants sinó més aviat de la protecció dels emigrants a les fronteres. Construir nous murs i establir noves fronteres no és la solució i les polítiques restrictives en aquest àmbit que s'estan expandint per tots els països de la UE solen acabar amb abusos dels drets humans.

Els polítics parlen de “seguretat” i “malalties” però no de proveir ajuda als més vulnerables. La retòrica sobre el fenomen del tràfic d'éssers humans i sobre els traficants ignora la necessitat d'establir vies segures per a aquelles persones que es troben en una situació vulnerable.

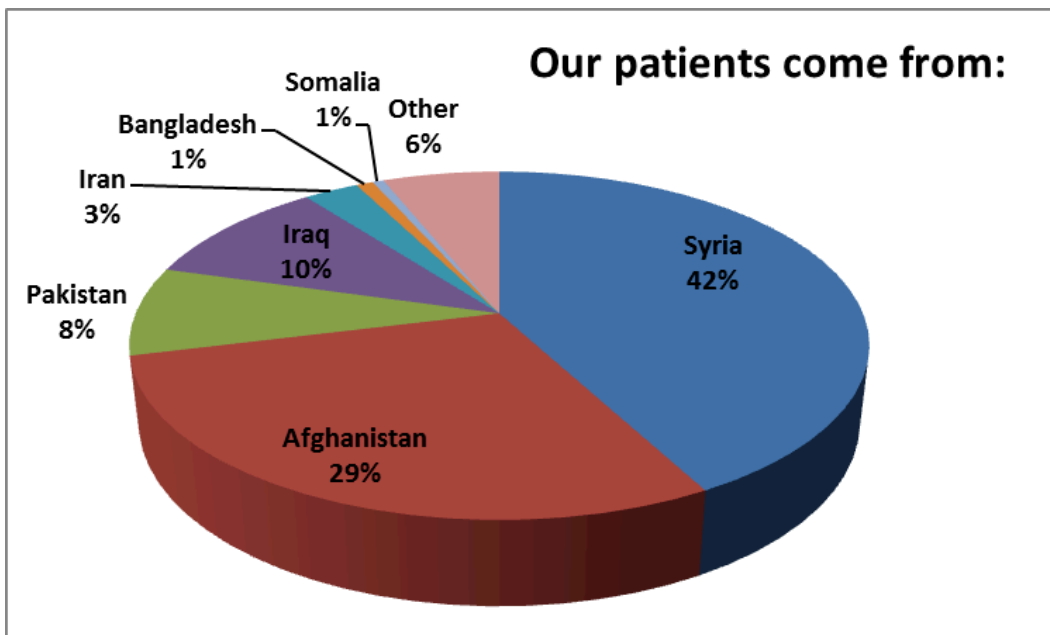
Les dades de l'ACNUR difereixen bastant de les que publiquen alguns mitjans de comunicació. Nou de cada deu persones que arriben a les costes europees són ciutadans de Síria, l'Iraq i l'Afganistan. El 60% d'elles són dones i menors. A la frontera amb Macedònia estan atrapades actualment més de 50.000 persones en condicions sòrdides. Milers de persones moren ofegades al Mediterrani cada any.

Les intervencions mèdiques que realitza MSF són, sovint, el resultat de les condicions terribles en què viatgen els refugiats des de les seves llars fins a Europa. És important garantir que es tracti les persones que arriben de forma humana, que es coneguin els seus noms i les seves circumstàncies personals.

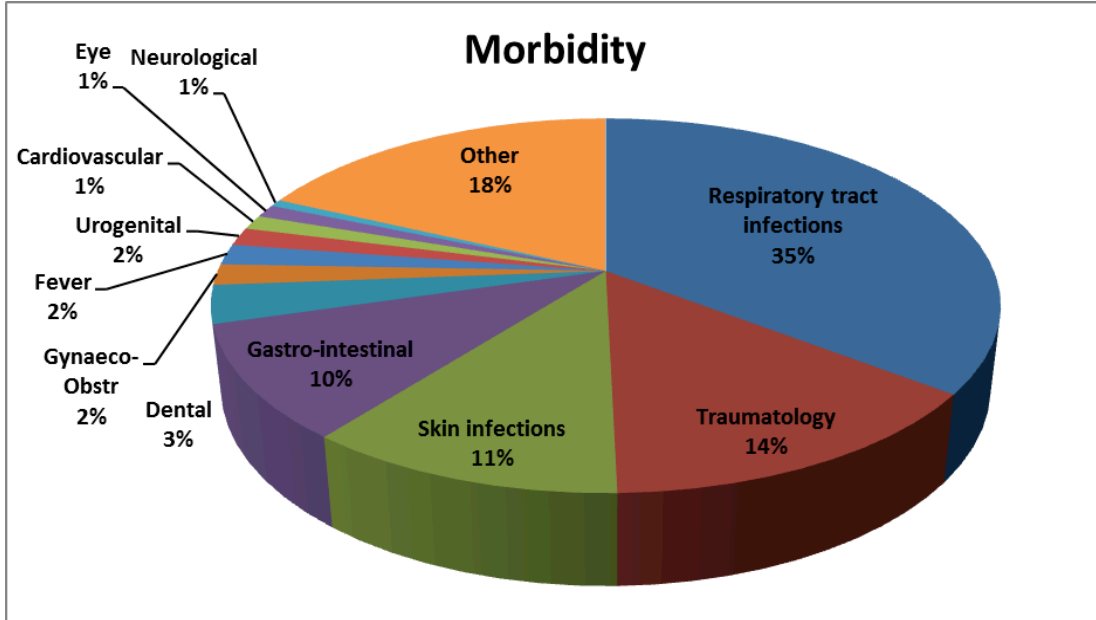
El punt de vista de MSF és bastant clar: existeix la necessitat d'establir una via d'entrada a Europa segura. Això no vol dir que calgui obrir les fronteres, sinó més aviat proporcionar a les persones vulnerables un trànsit segur sense que hagin de dependre dels traficants. La UE no hauria de dur a terme una política que persegueix segellar les fronteres i retornar les persones a Turquia. Aquest país no pot convertir-se en una espècie de zona tampó fronterera per protegir la UE de persones que tenen necessitat de ser protegides a Europa.

Material gràfic de MSF entorn la crisi dels refugiats a Grècia:

D'on vénen els refugiats que atén MSF a Grècia?

Quins són les principals problemes de salut dels refugiats que arriben a Grècia?

Els principals problemes que han enfrontat els refugiats als seus països d'origen o en el camí cap a Europa

